

Prou de mines!

La proliferació de les mines antipersonals en els escenaris de batalla deixa una seqüela que triga molts anys i diners a ser guarida. I el que és pitjor, les víctimes d'aquest giny acostumen a ser sempre civils.

N hi ha uns cent milions d'escampades per seixanta-dos països. Són petites, barates (uns tres dòlars, la fabricada a la Xina), assassines i fàcils d'usar. Són les mines antipersonals que cada dia mutilen centenars de persones, nens i camperols la majoria, i que han inutilitzat les terres més fèrtils de les zones en guerra.

El debat sobre aquesta arma tan perversa arribarà a l'Assemblea General de les Nacions Unides a la tardor, quan revisarà el protocol del 1981 que recomana la prohibició de les mines. El president nord-americà Bill Clinton s'ha avançat a aquesta reunió declarant una moratòria temporal de la fabricació i exportació de mines, una decisió que també han adoptat una vintena de països, entre ells França, Bèlgica i els Països Baixos.

Clinton s'ha manifestat per l'eliminació de les mines antipersonals, però no de les mines anticarro de combat. La moratòria, elogiada per l'influent diari *The New York Times*, ha de servir, segons la diplomàcia nord-americana, per negociar amb calma la prohibició de la fabrica-

ció i exportació de les mines antipersonals, que no es desactiven amb el pas del temps.

Una opinió que no comparteixen els exportadors, que han inundat el mercat negre de mines de tota mena per arrabassar el nombre màxim de cames als pobres pagesos que viuen als països en guerra. La Xina, Itàlia, el Pakistan, Portugal, Egipte, Xile, el Brasil, Rússia, Àustria, Alemanya, l'Índia i Singapur són els principals exportadors d'aquesta arma vil, de la qual cada any se'n fabriquen un milió d'unitats.

Per a aquest negoci indigne no hi ha límits ètics. El Comitè Internacional de la Creu Roja (CICR), amb seu a Ginebra, ha denunciat que algunes empreses franceses i sueques traslladen els explosius a Singapur, on es completa la fabricació de la mina que després exporten.

"D'alguna manera, aquests nens viuen morts", declara Magne Raundalen, un psicòleg noruec que ha entrevistat, per encàrrec de la UNICEF, un miler de nens mutilats per les mines. A Angola, hom calcula que hi viuen, més ben dit: hi malviuen, uns setanta mil amputats, és a dir, l'1 per cent de la població. Per tot el país hi ha

A l'esquerra, uns guerrillers de la UNITA fan proves de tir. A Angola, hom calcula que hi viuen uns setanta mil amputats, l'u per cent de la població, i en els camps del país encara resten amagades i a punt de petar al pas de qualsevol individu uns deu milions de mines col·locades per la guerrilla i l'exèrcit. Dalt, una imatge de la guerra a Croàcia. Quan s'acabarà la guerra, el país balcànic necessitarà nou anys i un pressupost de 400 milions de dòlars per desminar el seu territori.

amagades, a punt de petar al pas d'un infant despistat o d'un dona que vagi a buscar llenya per a cuinar, uns deu milions de mines col·locades per l'exèrcit i la guerrilla de la UNITA, dirigida per Jonás Savimbi, enfrontats des de la independència, l'any 1975.

Angola, Moçambic, Etiòpia, Ruanda, Nicaragua, l'Afganistan, Cambotja, Somàlia, el Sudan, Croàcia, l'Iraq i Bòsnia són els països més castigats per aquesta plaga de final de segle. A Moçambic, els adolescents mutilats s'amunteguen als centres de rehabilitació, a l'espera d'una cama de fusta feta per alguna organització no-governamental. Són els més afortunats. Uns altres, els camperols mutilats de les zones més allunyades, s'han de resignar a la seva mala sort: ser un destorb per a la família. Sense cama no pots treballar al camp, i si no hi pots treballar, més val morir-te.

"Vaig perdre la cama mentre anava a buscar aigua", em va dir fa uns anys a Inhambane un noi moçambiquès. Estirat al llit sense llençols d'un llardós hospital, en Joaquim m'explicava que ara la família el rebutjaria. "Qui vol un invàlid?", es demanava.

A les portes del museu Tuol Sleng, de Phnom Penh, on es conserven els arxius dels torturats pel règim dels khmers rojos, una desena de tollits demana almoïna. "Va ser a Kompong Speu —clama un home d'edat indefinida per cridar l'atenció—. Ara no sóc una persona, sóc una pe-

lleringa", em va dir amb l'amargor dels qui no esperen res d'aquesta vida.

Tecnologia mortal. Les mines antipersonals, tan ben fabricades que no les poden detectar ni els sistemes més sofisticats, rebenten cada dia alguna persona. Les víctimes no surten al diari, perquè són pobres i, per tant, no tenen ni nom.

Les xifres són escandaloses. Una mina de plàstic xinesa val tres dòlars (poc més de 400 pessetes) però en costa més de mil (140.000 pessetes) de treure-la. Amb uns resultats desiguals: les mines es desplacen amb les pluges, abundants als països tropicals, i mai no es pot dir que un terreny sigui lliure d'aquestes armes assassines. Així, la presència de les mines converteix les zones més fèrtils en totalment ermes. "Ningú no gosa conrear un terreny si sospita que hi ha mines amagades", va declarar un funcionari de les Nacions Unides a Phnom Penh. I si las regions minades són extenses, com és sovint el cas a Cambotja, Angola i Moçambic, pot donar-s'hi una situació de manca d'aliments.

La mina és una arma pensada per aterrir les poblacions i desmoralitzar les unitats enemigues. "Si mates una persona, la cosa s'acaba amb la mort. En cavi, si la fereïx, desmoralitza la família i els amics per anys i pany, a banda que els imposa unes despeses mèdiques importants", va assegurar al diari *The Washington Post* Nick Bateman, un ex-oficial britànic que treballa en un projecte per a desminar una regió d'Angola.

Als països que surten de la guerra, com és el cas de Nicaragua, Cambotja i Angola, és bàsica l'ajuda d'aquests equips que formen tècnics locals perquè puguin desminar, si més no, les zones més transitades. Una professió plena de risc, perquè les estadístiques demostren que per cada 5.000 mines desactivades mor un expert i en resulten ferits uns dos més.

Però se n'han enterrades tants milions que alguns països semblen un immens camp de mines. A l'Afganistan, on hi ha més de deu milions de mines, no s'ha aturat la bogeria: les guerrilles, que obeeixen a interessos personals i ètnics i que es barallen entre elles, anys després d'haver batut els soviètics, continuen col·locant mines per mutilar el contrari.

Al ritme actual, i això ho diuen les estadístiques, caldran 4.300 anys per a desminar el 20% del territori de l'Afganistan. A Croàcia necessitaran nou anys i un pressupost de 400 milions de dòlars per a desminar el territori que va estar en guerra contra Sèrbia. A Moçambic, hi trigaran entre set anys i deu, sempre que puguin reunir els 40 milions de dòlars que costarà l'operació. Uns diners ben utilitzats sempre que els fabricants de la mort, forçats, per la pressió de les organitzacions cíviques internacionals, deixin de fer aquesta arma tan depravada. **Antoni Castel**